

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum Deus cognoscat not entia, & quæ nec sunt, nec erunt, nec fuerunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

dispositionē, & singulare secundum quod tunc est, & nūc non est, habet diuersam dispositionē. ergo intellectus diuinus non cognoscit singulare nūc esse, & nūc non esse.

¶ 2 Præter. Inter potentias animæ illæ quæ aequaliter se habent ad res præsentē, & absentē, ut imaginatio, non cognoscunt an res nūc sit, vel non sit: sed hoc cognoscunt illæ potentie, quæ non sunt rerū absentium, sicut præsentium, sicut sensus: sed intellectus diuinus eodē modo se habet ad res præsentē, & absentes ergo non cognoscit res nūc esse, vel non esse, sed cognoscit earum naturam simpliciter.

Sexto Met. c. 8. 10. 3.

¶ 3 Præter. Secundū Philo. in 6. Physi. compositio quæ significatur cū dicitur aliquid esse vel non esse, non est in rebus, sed in intellectu nostro tantū: sed in intellectu diuino non potest esse aliqua compositio. ergo non cognoscit rem esse, vel non esse.

August. tractatu 2. in Ioanem inter medium & fin. 10. 9.

¶ 4 Præter. Ioan. 1. dicitur. Quod factum est in ipso vita erat, quod exponens August. dicit, quod res creatæ sunt in Deo sicut arca in mētē artificis: sed arti sex per similitudinem arca: quæ habet in mētē sua, non cognoscit an arca sit, vel non sit. ergo nec Deus cognoscit singulare esse, vel non esse.

¶ 5 Præter. Quāto aliqua cognitio est nobilior, tāto diuina est cognitioni similior: sed cognitio intellectus, comprehendens definitiones rerū est nobilior, quā sit sensitiua cognitio: quia intellectus definiens ad interiora rei progreditur, sed sensus circa exteriora versatur. Cum igitur intellectus definiens non cognoscat an res sit, vel non sit, sed naturā rei simpliciter, sensus autē cognoscat, ut quod iste modus cognitionis sit Deo maxime attribuendus quia cognoscitur rei natura simpliciter, sine hoc quod sciatur res esse, vel non esse. ergo nec Deus cognoscit singulare nūc esse, vel non esse.

¶ 6 Præter. Deus cognoscit rem vnamquamque per ideā rei, quæ est apud ipsum: sed illa idea aequaliter se habet ad rem, siue sit, siue non sit, alias per eā futura non cognoscerentur ab eo. ergo Deus non cognoscit an res, sit vel non sit.

SED CONTRA, quanto aliqua cognitio est perfectior, tanto plures conditiones in re cognita comprehendit: sed diuina cognitio est perfectissima. ergo cognoscit rem secundum omnem cognitionem eius, & ita cognoscit eam esse, vel non esse.

Art. 4. huius quæ & art. 5. ad 9. arg.

¶ 2 Præter. Ut ex prædictis patet, Deus habet propriā, & distinctā cognitionē de rebus: sed non distincte cognosceret res nisi distingueret rem, quæ est, ab ea quæ non est. ergo scit rem esse, vel non esse.

RESPON. Dicendū, quod sicut essentia vniuersalis alicuius speciei, se habet ad omnia se accidentia illius speciei, ita se habet essentia singularis ad omnia accidentia propria illius singularis, cuiusmodi sunt omnia accidentia in eo inuenta: quia per hoc quod in ipso indiuiduant, efficiuntur ei propria. intellectus autē cognoscens essentia speciei per eam comprehendit omnia se accidentia illius speciei: quia secundum Philosophum omnis demonstrationis, per quā accidentia propria de subiecto concluduntur, principium est, quod quid est. unde & cognita propria essentia alicuius singularis, cognoscuntur omnia accidentia singularia illius, quod intellectus noster non potest: quia de essentia singulari est materia signata a qua intellectus non abstrahit: & ponere in eius definitione, si singulare definitionē habet. sed intellectus diuinus, quod est apprehensor materiae, comprehendit non solum essentiam vniuersalem speciei, sed etiā essentia singularē vniuersalem; indiuidui, & ideo cognoscit omnia accidentia, & cōmunia toti speciei

F & generi & propria vni cuiusque singulari, inter quæ vnum est tempus, in quo inuenitur vnum quodque singulare in rerum natura, secundum cuius determinationem dicitur nūc esse vel non esse. ideo Deus cognoscit de vnoquoque singulari, quod nūc est vel non est, & cognoscit omnia alia enuntiabilia quæ formari possunt, vel de vniuersalibus vel de indiuiduis: sed tamē differenter se habet circa hoc intellectus diuinus ab intellectu nostro: quia intellectus noster diuersas conceptiones format ad cognoscendū subiectum & accidens, & ad cognoscendū diuersa accidentia, & ideo discurrens cognitione substantiæ ad cognitionē accidentiæ, iterum ad hoc quod inherentiam vnius ad alterum cognoscat, componit alteram speciem cū altera, & vnit ea quodammodo, & sic in seipso enuntiabilia format: sed intellectus diuinus per vnum. Libertatem suam cognoscit omnes substantias, & omnia accidentia, & ideo nec discurrens de substantia in accidens, neque componit vnum cum altero: sed hoc eius quod in intellectu nostro est compositio speciei in intellectu diuino, est omnimoda vnitatis, & in hoc complexa incomplexa cognoscit, sicut multa simpliciter, & vnite, & materialia immaterialiter.

AD PRIMUM ergo dicendū, quod intellectus diuinus secundum vnum, & ideo cognoscit omnes dispositiones, quæ possunt variari in re, & ideo semper in vna dispositione manens ipse cognoscit omnes dispositiones rerum qualitercumque variatarum.

AD SECUNDUM dicendū, quod similitudo, quæ est in imaginatione, est similitudo ipsius reatum, non autem est similitudo ad cognoscendum tempus in quo res inuenitur: sicut autem est in intellectu diuino, & ideo non est simile.

AD TERTIUM dicendū, quod loco copositionis, quod est in intellectu nostro, est vnitatis in intellectu nostro, compositio autē est quædam imitatio vnitatis vnde & vniō dicitur. & sic patet quod Deus componendo verius essentialia cognoscit, quā ipse intellectus componens, & diuidens.

AD QUARTUM dicendū, quod arca quæ est in mētē artificis, non est similitudo omnium, quæ possunt arca conuenire, & ideo non est simile de cognitione artificis, & de cognitione diuina.

AD QUINTUM dicendū, quod qui cognoscit definitionē, cognoscit enuntiabilia in potentia, quæ per definitionem demonstrantur; in intellectu autē diuino non differt esse in actu, & posse, vnde et quo cognoscit essentias rerum, statim comprehendit omnia accidentia quæ consequuntur.

AD SEXTUM dicendū, quod illa idea quæ est in mente diuina, pro tanto se habet simpliciter ad rem, quacumque dispositione sit, quia est similitudo reatum, & ideo cognoscit de re in quacumque dispositione.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum Deus non entia cognoscat.

OCTAuo quaeritur, vtrum Deus cognoscat reatum, & quæ nec sunt, nec erunt, nec inuenti videntur quod non, quia sicut dicit Dion. in 5. capite de Diuinis nominibus, cognitiones non inueniunt nisi existentium; sed illud, quod nec est, nec erit, nec fuit, non est aliquo modo existens, ergo de eo cognitio Dei esse non potest.

¶ 2 Præter. Omnis cognitio est per assimilationem cognoscentis ad cognitū; sed intellectus diuinus non potest

